

Zajímavý odkaz

Další informace o expedici českých vědců najdete od příštího týdne na iDNES v rubrice Cestování, nebo na serveru National Geographic Česko www.national-geographic.cz

SEŠIT C SOBOTA 8. LISTOPADU 2008

Česká výprava do Jeskyně plavců

Členové expedice

Miroslav Bárta

Egyptolog, archeolog a vedoucí expedice. Člen Českého egyptologického ústavu v Praze a Káhiře, vedoucí výzkumů Jižního Abúsíru a egyptské Západní pouště. Jeho hlavními úkoly na expedici je udržet tým pohromadě, sledování starověkých obchodních cest, interpretace textů, dokumentace antropogenních aktivit datovaných do doby trvání civilizace starověkého Egypta.

Vladimír Brůna

Absolvoval obor geodézie a kartografie na ČVUT. Od roku 2000 se datuje spolupráce s Miroslavem

Bártou a v roce 2001 byl na archeologické expedici v Egyptě. Nové metody aplikované v archeologickém výzkumu v tuzemsku přenesl do egyptského prostředí.

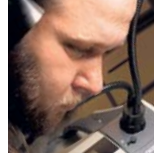
Václav Cílek

Pracuje jako geolog v Geologickém ústavu AV ČR, kde se zabývá změnami klimatu, vývojem krajiny

a otázkami interakce přírodního prostředí a civilizace. Na expedici do Západní pouště pracuje jako geolog. Sleduje pouštní dynamiku a geomorfologické procesy. Západní poušť je jedním z míst, kde může být realizován evropský projekt DESERTEC, který spočívá v postavení solárních elektráren na Saħaře, I proto tuto oblast zkoumá. Zdejší poušť před asi 4–8 tisíci lety prodělala klimatický kolaps, je zajímavé sledovat, jakým způsobem se odrazil v krajině.

Martin Frouz

Obrazový redaktor a fotograf National Geographic Česko. Od r. 2003 spolupracuje s Českým egyptologickým ústavem. Kromě časopisu a webové stránky NG Česko předvedl v nedávné době své fotografie z Egypta na několika výstavách a v mnoha publikacích s egyptskou a egyptologickou tematikou.

Expedici pořádá Český egyptologický ústav Filozofické fakulty UK v Praze, Archeologický ústav AV ČR v Praze a Laboratoře geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

DOBÍJENÍ PŘÍSTROJŮ Zastávka se musí využít k vytažení slunečního kolektoru a dobítí přístrojů. V poušti elektrické dráty nevedou...

Členové expedice

Josef Jiša

V roce 1991 založil vlastní autoservis, od roku 1992 je jeho firma smluvním servisním partnerem Bosch. Od roku 2007 firma Jiša s. r. o., podporuje činnosti Českých egyptologů pracujících v egyptské Západní poušti. Na expedici pořízuje kamerový záznam. Vymyslel a zajistil ekologické zásobování přístrojů výpravy elektrickým proudem. Je také jedním z hlavních partnerů expedice.

Jiří Musil

Klasický archeolog, specializuje se na archeologii římských provincií a římské říše, především na římské fortifikace, limes a materiální kulturu (keramika, militaria, stavební materiály). V průběhu expedice do Gilfu se věnuje především sledování kontaktů této oblasti s římským světem.

Petr Pokorný

Biolog a paleoekolog. Zabývá se vývojem vegetace a krajiny, je zaměstnán v Archeologickém ústavu

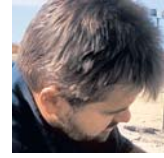
AV ČR v Praze. Výzkumu egyptské Západní pouště se věnuje v rámci projektu GA ČR. V týmu působí jako biolog, tj. zkoumá vše, co v poušti roste a co se tam hýbe. A také co tam rostlo a hýbalo se v dávné i nedávné minulosti.

Jiří A. Svoboda

Profesor antropologie na Masarykově univerzitě v Brně a vedoucí detašovaného pracoviště Archeologického ústavu Akademie věd ČR v dolních Věstonicích. Zabývá se problematikou paleolitu v celé šíři, zejména moravským paleolitem. Zúčastnil se paleoantropologických, archeologických a etnoarcheologických expedic a studijních cest v zahraničí, směřovaných především do severní Afriky a Asie. Výsledky těchto výzkumů se promítly ve více než 300 státech, publikovaných u nás i v zahraničí.

Martin Tomášek

Archeolog a historik. Soustřeďuje se především na archeologii českého středověku. O této tematice publikoval desítky článků odborných i populárních. Od roku 2002 spolupracuje úžeji s Egyptologickým ústavem FF UK. V expedici do Gilfu má prakticky dva úkoly. Prvním je vyhledávání, určování a dokumentace archeologických nálezů. Druhým úkolem je kresba a malířská dokumentace nálezů i celé expedice.

Hlavní partneři projektu jsou firmy Emeran 1860, s. r. o., Inset, s. r. o., Jiša, s. r. o., MIBCON, s. r. o. a Severočeské doly, a. s.

První česká vědecká expedice do GILF EL-KEBÍRU vyrazila zkoumat historii Západní pouště

MIROSLAV BÁRTA

Gilf el-Kebír je pohoří u jihozápadní hranice Egypta, poblíž hranic Egypta se Súdánem, Libyí a Čadem. Hlavním cílem výpravy českých vědců je zkoumat oblast, kde vznikly kořeny staroegyptské civilizace v době, kdy byla Sahara ještě úrodnou oblastí s jezery, bohatou faunou a flórou. V důsledku vysychání oblasti dnešní Západní pouště došlo na konci 6. tisíciletí př. n. l. k postupnému osidlování nilského údolí a formování staroegyptské civilizace. Expedice bude mít za cíl hledat a dokumentovat nejstarší stopy lidské přítomnosti a činnosti v Západní poušti. Nejzajímavějším cílem bude Jeskyně plavců (známá též z filmu Anglický pacient) s unikátními neolitickými malbami plavců

(jeden z nich je ostatně i ve znaku výpravy). První tři dny expedice byly bohužel více napínavé, než jsme přes veškeré přípravy očekávali. V pondělí ve tři hodiny ráno přiletěla do Káhiry větší část expedice, zatímco zbytek byl již na místě. Jen pár hodin před přiletem letadla jsme se dozvěděli, že plánovaný termín odjezdu do oázy Baharija, odkud měla expedice tentýž den vyrazit, se musí o den odložit. Nervozita mírně narostla, ale aspoň se nám podařilo vyzkoušet satelitní telefon, satelitní přenos dat a napájení přístrojů do pouště. V úterý ráno však agent káhirské agentury, která zařizovala povolení pro expedici, dorazil. Na naše poměry sice ve velmi neobvyklou hodinu, ale byl a my jsme mohli vyrazit. Dorazil ve 3.30 ráno (nebo v noci, podle chuti čtenáře), když předtím volal už v jednu hodinu po půlnoci, ale to jsem ho, pokud si vzpomínám, poněkud stroze odbyl. Do oázy Baharije jsme dorazili po 4 hodinách jízdy pouští a začali vyřizovat další formality. Díky našemu pouštnímu vůdci hagovi (tak se označuje v arabštině člověk, který vykonal pouť do Mekky) Lotfimu jsme na to potřebovali tři hodiny a ne čtyři dny, jako se to stalo výpravě před námi. Přesto úřady ve Faráfe (oáza, kterou jsme projížděli) neopomněly zorganizovat další hodinu našeho pobytu v oáze, během níž se znovu kopírovala

PŠTOSI Skála u Dáchla, kde staří Egypťané těžili barvivo, byla oblíbená již dříve. Vyskytují se zde zhruba deset tisíc let staré rytiny zvířat. Naznačují, že tehdy byla tato oblast mnohem zelenější než dnes.

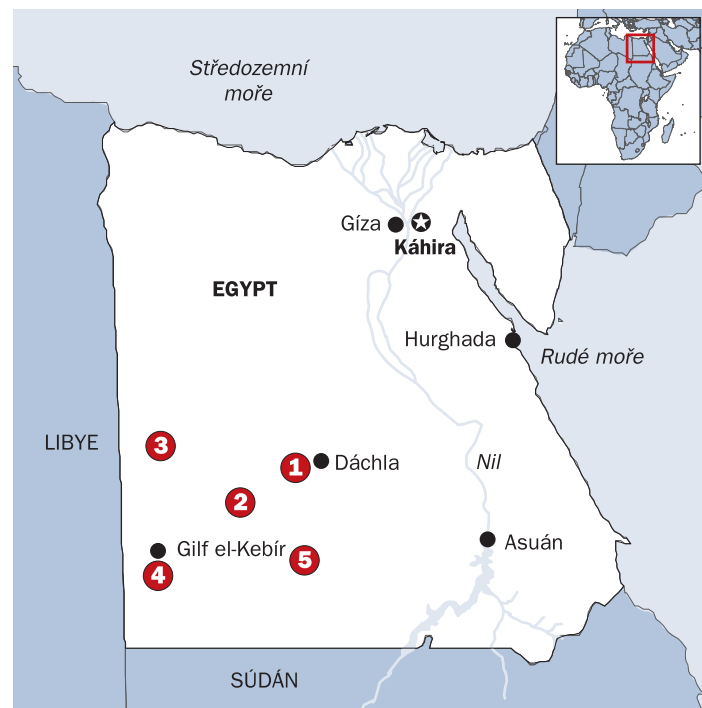
(jeden z nich je ostatně i ve znaku výpravy).

Opožděný odjezd

První tři dny expedice byly bohužel více napínavé, než jsme přes veškeré přípravy očekávali. V pondělí ve tři hodiny ráno přiletěla do Káhiry větší část expedice, zatímco zbytek byl již na místě. Jen pár hodin před přiletem letadla jsme se dozvěděli, že plánovaný termín odjezdu do oázy Baharija, odkud měla expedice tentýž den vyrazit, se musí o den odložit. Nervozita mírně narostla, ale aspoň se nám podařilo vyzkoušet satelitní telefon, satelitní přenos dat a napájení přístrojů do pouště. V úterý ráno však agent káhirské agentury, která zařizovala povolení pro expedici, dorazil. Na naše poměry sice ve velmi neobvyklou hodinu, ale byl a my jsme mohli vyrazit. Dorazil ve 3.30 ráno (nebo v noci, podle chuti čtenáře), když předtím volal už v jednu hodinu po půlnoci, ale to jsem ho, pokud si vzpomínám, poněkud stroze odbyl. Do oázy Baharije jsme dorazili po 4 hodinách jízdy pouští a začali vyřizovat další formality. Díky našemu pouštnímu vůdci hagovi (tak se označuje v arabštině člověk, který vykonal pouť do Mekky) Lotfimu jsme na to potřebovali tři hodiny a ne čtyři dny, jako se to stalo výpravě před námi. Přesto úřady ve Faráfe (oáza, kterou jsme projížděli) neopomněly zorganizovat další hodinu našeho pobytu v oáze, během níž se znovu kopírovala

Otázka pro fotografa Martina Frouze

Vrcholem celé výpravy má být takzvaná jeskyně plavců s unikátními neolitickými malbami. Jednu z nich máte dokonce v logu celé expedice. Kde se vzali plavci v poušti? Nenazval bych to vrcholem, spíše nejznámějším cílem celé trasy. Plavci jsou již od doby objevení této lokality považováni za symbol a důkaz přítomnosti jezer v této oblasti. Ale je možné, že návštěva a přímý výzkum této lokality potvrdí teorie některých členů expedice a celou teorii o plavcích dosti pozmění. Na to si budeme muset počkat po vyhodnocení celé akce. Pokud se nám podaří tuto lokalitu dostatečně prozkoumat, mohly by výsledky přinést možná méně bombastické, zato logičtější interpretace obrázků, které máme i jako součást loga. Ale nebudu předbíhat a pokoušet se věštit z křišťálové koule. (mfv)

Cíle expedice

1. Zaniklé starodávné oázy „Jakubovy studny“ a místo pobývání staroegyptských expedic stavitelů pyramid
2. Abú Ballás s nálezů celých hrců zanechaných zde staroegyptskými karavanami
3. Přesečné moře, oblast s tzv. silikou, křemičitým sklem vzniklým dopadem meteoritu
4. Jeskyně plavců s neolitickými kresbami, když byla celá oblast savanou s jezery
5. Nabta Playa, megalitické lokality z doby neolitu, kdy již probíhala migrace obyvatel Západní pouště v důsledku vysychání do nilského údolí

Další výzkum

Starověké obchodní cesty, kterými putovaly staroegyptské karavany na oslech až k Čadskému jezeru.